

PRIVACY FIRST

eigen keuzes in een vrije omgeving

JAARVERSLAG 2013

Stichting Privacy First
Amsterdam

30 april 2014

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	1
2.	Speerpunten	1
2.1	Paspoortproces van Privacy First	1
2.2	Invoering nieuwe ID-kaart zonder vingerafdrukken	2
2.3	Rechtszaak Privacy First c.s. tegen illegale dataspionage	3
2.4	Automatische nummerplaatherkenning (ANPR).....	4
2.5	Kentekenparkeren	5
2.6	Trajectcontroles.....	6
2.7	OV-chipkaart.....	6
2.8	Drones	8
2.9	Taser-wapens	8
2.10	Biometrische vreemdelingendatabank	9
3.	Politieke lobby	9
3.1	Lokaal.....	9
3.2	Nationaal	9
3.3	Internationaal	10
4.	Communicatie	10
4.1	Massamedia	10
4.2	Individuele burgers.....	13
4.3	Internet.....	14
5.	Evenementen	14
6.	Organisatie	17
7.	Financiën	18

1. Inleiding

Privacy vormt de basis van onze democratische rechtsstaat. Van alle mensenrechten staat het recht op privacy in Nederland echter het meest onder druk. Begin 2009 vormde deze constatering de aanleiding voor de oprichting van Stichting Privacy First. Sindsdien vormt het behoud en de versterking van ieders recht op privacy de missie waarvoor Privacy First zich dagelijks inzet. En met resultaat: mede door onze inspanningen zijn grootschalige privacyschendingen de laatste jaren stopgezet of voorkomen, is het privacybewustzijn in de Nederlandse maatschappij gestegen en worden steeds meer privacyvriendelijke initiatieven ontplooid. Denk bijvoorbeeld aan de afschaffing van centrale opslag van vingerafdrukken onder de Paspoortwet, de invoering van een vingerafdrukvrije ID-kaart, verplichte Privacy Impact Assessments en *privacy by design*. In 2013 zette deze positieve kentering door, maar was er ook tegenwind. Hieronder lichten wij dit graag voor u toe.

2. Speerpunten

Het voornaamste werkterrein van Privacy First sinds onze oprichting is biometrie: het kunnen herkennen van mensen aan unieke lichaamskenmerken, bijvoorbeeld vingerafdrukken en gezichtsscans. Andere onderwerpen waar de aandacht van Privacy First zich de laatste jaren structureel op richt zijn cameratoezicht, de OV-chipkaart, medische privacy en *profiling*. In 2013 voegden wij hier het thema “privacy en geheime diensten” aan toe, gevolgd door het thema “privacy en mobiliteit”, waaronder kentekenparkeren, Automatische Nummerplaatherkenning (ANPR) en trajectcontroles.

2.1 Paspoortproces van Privacy First

In mei 2010 dagvaardde Privacy First samen met 22 mede-eisers (burgers) de Nederlandse Staat (ministerie van Binnenlandse Zaken, BZK) wegens de centrale opslag van vingerafdrukken onder de nieuwe Paspoortwet. Dergelijke opslag was met name bedoeld om kleinschalige identiteitsfraude met paspoorten (*look-alike* fraude) te voorkomen, maar zou ook worden gebruikt voor opsporing en vervolging, terrorismebestrijding, rampenbestrijding, inlichtingenwerk, etc. Dit vormde een flagrante schending van ieders recht op privacy. In een zogeheten algemeen-belangactie (art. 3:305a BW) hebben Privacy First c.s. de gewraakte bepalingen uit de Paspoortwet aan de rechtbank Den Haag voorgelegd en de rechters verzocht om deze bepalingen onrechtmatig te verklaren wegens strijdigheid met Europees privacyrecht. In februari 2011 verklaarde de rechtbank Den Haag ons Paspoortproces echter niet-ontvankelijk. De rechtbank kwam daardoor niet aan een inhoudelijk oordeel over de Paspoortwet toe. Privacy First kondigde meteen hoger beroep aan. Mede onder druk van ons Paspoortproces gingen vervolgens de Tweede Kamer en minister Donner (BZK) alsnog overstag en werd de opslag van vingerafdrukken in de zomer van 2011 grotendeels stopgezet. Vervolgens duurde het echter nog meer dan 2 jaar voordat het Paspoortproces in

hoger beroep tot een langverwachte ontknoping kwam: op 18 februari 2014 verklaarde het Gerechtshof Den Haag in een baanbrekende uitspraak Privacy First alsnog ontvankelijk en oordeelde dat de centrale opslag van vingerafdrukken onrechtmatig was wegens strijd met het recht op privacy. Centrale opslag van vingerafdrukken onder de Paspoortwet lijkt daarmee voorgoed van de baan. Dit vormt een grote overwinning voor Privacy First en voor alle burgers die zich de laatste jaren tegen centrale opslag van vingerafdrukken hebben verzet. De uitspraak van het Hof maakt tevens de weg vrij voor Privacy First (en andere maatschappelijke organisaties) om *in het algemeen belang* rechtszaken te kunnen blijven voeren ter behoud en bevordering van het recht op privacy (of andere mensenrechten).

Eind april 2014 heeft minister Plasterk (BZK) aangekondigd tegen de uitspraak van het Hof Den Haag in cassatie te zullen gaan bij de Hoge Raad. Privacy First ziet het oordeel van de Hoge Raad met vertrouwen tegemoet en roept iedereen hierbij op om onze cassatieprocedure te steunen middels een donatie!

© Guus Schoonewille

Paspoortproces van Privacy First c.s., Paleis van Justitie, Den Haag

2.2 Invoering nieuwe ID-kaart zonder vingerafdrukken

Sinds de invoering van de nieuwe Paspoortwet in 2009 werd de afname van vingerafdrukken bij de aanvraag van een nieuw paspoort of identiteitskaart verplicht. Deze vingerafdrukken zouden voor allerlei doeleinden worden bewaard in gemeentelijke (later nationale) databanken en tevens worden opgeslagen in een op afstand uitleesbare RFID-chip in het document. Uit onderzoek van Privacy First bleek vervolgens echter dat het voornaamste doel hiervan (bestrijding van *look-alike* fraude met reisdocumenten) dusdanig kleinschalig was dat de afname van ieders vingerafdrukken volstrekt disproportioneel en dus onrechtmatig is. Tevens bleek sprake van enorme foutenpercentages in de techniek (biometrische verificatie): minister Donner (BZK) noemde in de Tweede Kamer desgevraagd een

foutenpercentage van 21-25%. Staatssecretaris Teeven (Justitie) schatte het foutenpercentage later zelfs op 30%. Het wekt dan ook geen verbazing dat duizenden Nederlanders de laatste jaren de afname van hun vingerafdrucken voor een nieuw paspoort of ID-kaart hebben geweigerd, overigens om uiteenlopende privacy- en gewetensbezwaren. Deze Nederlanders kwamen hierdoor echter in grote maatschappelijke problemen: zonder geldig identiteitsdocument immers geen nieuw arbeidscontract, geen nieuw huis, geen uitkering, geen studie, etc. etc. Om deze redenen heeft Privacy First de laatste jaren structureel aangedrongen op de invoering van een identiteitskaart zónder vingerafdrucken (conform de uitzondering voor ID-kaarten in de Europese Paspoortverordening). Mede naar

aanleiding hiervan heeft minister Plasterk (BZK) in september 2013 de invoering van ID-kaarten zonder vingerafdrucken per januari 2014 in het vooruitzicht gesteld. Sinds 20 januari 2014 zijn deze “vingerafdruckvrije ID-kaarten” eindelijk een feit en is deze missie van Privacy First geslaagd. Ons volgende doel is de afschaffing van de verplichte afname van vingerafdrucken voor paspoorten. Dit zal op Europees niveau (Paspoortverordening) moeten worden gerealiseerd. Privacy First zal hier zowel bij de verantwoordelijke minister als bij de Tweede Kamer op blijven aandringen. Tevens lopen over deze kwestie nog een aantal belangwekkende rechtszaken van individuele burgers bij de Raad van State en het Europees Hof van Justitie.

2.3 Rechtszaak Privacy First c.s. tegen illegale dataspionage

Vrijwel iedereen is inmiddels op de hoogte van de massale af luisterpraktijken door het Amerikaanse National Security Agency (NSA). De NSA luistert al jaren in het diepste geheim miljoenen mensen overal ter wereld af, variërend van gewone burgers tot journalisten, politici, activisten, advocaten, rechters, wetenschappers, CEO's van bedrijven, diplomaten en zelfs presidenten en staatshoofden. Daarbij trekt de NSA zich niets aan van de territoriale grenzen en wetten in andere landen, zo is inmiddels gebleken uit de onthullingen door Edward Snowden in het PRISM-schandaal. In plaats van de Amerikanen tot de orde te roepen blijken geheime diensten in andere landen echter gretig gebruik te maken van de inlichtingen die door de NSA op illegale wijze verkregen zijn. Daardoor wordt de nationale, Europese en internationale wetgeving die burgers tegen dergelijke praktijken behoort te beschermen dubbel geschonden: door buitenlandse geheime diensten zoals de NSA die op onrechtmatige wijze inlichtingen verzamelen én door geheime diensten in andere landen die deze inlichtingen vervolgens gebruiken. Dit vormt een acute bedreiging voor ieders privacy én voor het gezonde functioneren van iedere democratische rechtsstaat. Zo ook in Nederland, waar noch het nationale parlement noch de verantwoordelijke minister Plasterk (BZK) tot op heden

adequaat hebben ingegrepen. Deze situatie kan niet langer voortduren. Dus heeft een nationale coalitie van Nederlandse burgers en organisaties (waaronder Privacy First) eind 2013 besloten om de Nederlandse Staat voor de rechter te dagen en te eisen dat per direct een einde wordt gemaakt aan de ontvangst en het gebruik van

illegale buitenlandse inlichtingen over Nederlandse staatsburgers. Bovendien dient iedere burger over wie dergelijke inlichtingen verzameld zijn daarvan op de hoogte te worden gesteld. Tevens dienen de betreffende gegevens te worden gewist. Naast Privacy First

bestaat de coalitie van procespartijen uit de volgende organisaties en burgers:

- de Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ)
- de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten (NVSA)
- de Internet Society Nederland (ISOC.nl)
- Rop Gonggrijp
- Bart Nooitgedagt (vertegenwoordigd door de NVSA)
- Matthieu Paapst (vertegenwoordigd door ISOC.nl)
- Brenno de Winter (vertegenwoordigd door de NVJ).

Privacy First voert deze rechtszaak primair in het algemeen belang, ter herstel van het recht op privacy van iedere burger in Nederland. De rechtszaak staat onder leiding van bureau Brandeis; de advocaten van dit nieuwe Amsterdamse kantoor vertegenwoordigden Privacy First eerder met succes in ons Paspoortproces. Onder druk van de nieuwe rechtszaak zijn de eerste positieve ontwikkelingen reeds een feit: minister Plasterk (BZK) overleefde in de Tweede Kamer ternauwernood een motie van wantrouwen nadat bleek dat hij de Kamer over e.e.a. verkeerd geïnformeerd had. Daarmee dient deze rechtszaak niet alleen het recht op privacy van Nederlandse burgers, maar ook de democratie en de openbaarheid van bestuur. Privacy First ziet verdere positieve uitkomsten en een gunstige uitspraak van de rechtbank Den Haag met vertrouwen tegemoet.

2.4 Automatische nummerplaatherkenning (ANPR)

Minister van "Veiligheid" en Justitie Opstelten wil de kentekens van alle auto's (oftewel ieders reisbewegingen) door middel van cameratoezicht en *Automatic Number Plate Recognition* (ANPR) vier weken gaan opslaan voor opsporing en vervolging. Daartoe heeft Opstelten in februari 2013 een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer. Volgens de huidige regels dienen de ANPR-gegevens van onschuldige burgers binnen 24 uur te worden gewist. De vorige minister van Justitie (Hirsch Ballin) was in 2010 van plan om een vergelijkbaar voorstel in te dienen met een bewaartermijn van 10 dagen. Vervolgens verklaarde de Tweede Kamer dit

onderwerp echter controversieel. Opstelten doet er met zijn huidige voorstel alsnog een paar scheppen bovenop. Begin 2010 oordeelde het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) dat politiekorpsen zich niet aan de regels hielden door kentekens langer op te slaan dan wettelijk was toegestaan. Volgens het CBP dienen alle kentekens die niet verdacht zijn (zogenaamde "no-hits") direct uit de databases te worden verwijderd. Opstelten gaat hier nu dus lijnrecht tegenin door ook de kentekens van niet-verdachte burgers vier weken op te slaan. Dit vormt een flagrante schending van het recht op privacy van iedere automobilist.

Vast beleid van Privacy First is om massale privacyschendingen bij de rechter aan te vechten en onrechtmatig te laten verklaren, zo ook bij dit wetsvoorstel inzake ANPR. Privacy First heeft dit de laatste jaren meerdere malen kenbaar gemaakt bij zowel relevante Kamerleden als bij de minister en diens ambtenaren. Een bijeenkomst terzake in de zomer van 2013 tussen o.a. Privacy First en de minister heeft deze echter niet op andere gedachten kunnen brengen. (Klik [HIER](#) voor de vragen die Privacy First voor deze gelegenheid opstelde en die tot op heden onbeantwoord zijn.)

Indien de Tweede en Eerste Kamer het huidige ANPR-wetsvoorstel alsnog aannemen zal Privacy First de Nederlandse Staat dagvaarden en de wet onverbindend laten verklaren wegens strijd met het recht op privacy. Indien nodig zullen Privacy First en mede-eisers hiertoe doorprocederen tot aan het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in Straatsburg.

2.5 Kentekenparkeren

Als vrije burger heeft u het recht om anoniem te kunnen reizen in eigen land. En dus ook anoniem te kunnen parkeren. Daarnaast heeft u het recht om te kunnen betalen met een wettig betaalmiddel dat anonimiteit verschaft, bijvoorbeeld contant geld. Door steeds meer Nederlandse gemeenten worden beide rechten echter met voeten getreden: bij kentekenparkeren is invoering van uw kenteken verplicht en kunt u over het algemeen alleen elektronisch (identificeerbaar) betalen. Bijvoorbeeld in Amsterdam, waar verplicht kentekenparkeren per 1 juli 2013 is ingevoerd. De gemeente beloofde destijds op haar website dat de kentekengegevens alleen zouden worden gebruikt voor parkeerdoeleinden en na 24 uur zouden worden gewist. Dit bleek echter niet waar: parkeergegevens bleven maar liefst 7 jaar bewaard en konden met andere instanties worden uitgewisseld, bijvoorbeeld met de Belastingdienst. Hierop begon Privacy First een grootschalige protestactie met modelbrieven die burgers konden toezenden aan de Amsterdamse burgemeester en de lokale parkeerbeheerder Cition. Talloze burgers gaven aan onze oproep gehoor, en met succes: korte tijd later besloot de gemeente

Amsterdam om alle parkeergegevens te wissen en voortaan louter de gegevens van foutparkeerders tijdelijk op te slaan i.v.m. eventueel bezwaar en beroep. Voor Privacy First zijn deze concessies echter onvoldoende: zolang kentekenparkeren niet wordt vervangen door een privacyvriendelijk alternatief (bijvoorbeeld invoering van parkeervaknummers), zal Privacy First zich er met alle legale middelen tegen blijven verzetten. Privacy First doet dit in rechte middelen een bezwaar- en beroepsprocedure van onze voorzitter Bas Filippini. In diens rechtszaak tegen een onterechte parkeerboete worden diverse privacybezwaren tegen kentekenparkeren op fundamentele wijze aan de orde gesteld. Naar verwachting zal deze rechtszaak medio 2014 bij de rechtbank Amsterdam dienen. Privacy First overweegt om tevens vergelijkbare rechtszaken te beginnen tegen andere Nederlandse gemeenten waar kentekenparkeren dreigt te worden ingevoerd, bijvoorbeeld Rotterdam.

2.6 Trajectcontroles

Een ander speerpunt van Privacy First in het domein “privacy en mobiliteit” heeft betrekking op zogeheten trajectcontroles: controles waarbij de gemiddelde snelheid van individuele automobilisten over een bepaald snelwegtraject wordt gemeten. Dit gebeurt middels cameratoezicht en ANPR, echter zonder dat daarvoor een specifieke, met privacywaarborgen omklede rechtsbasis bestaat. Het gebrek aan een dergelijke rechtsbasis is in strijd met het Europese privacyrecht (art. 8 EVRM). Daarnaast spelen bij trajectcontroles ook andere, principiële privacyvragen. Een rechtszaak hierover van onze voorzitter zal medio 2014 ter zitting komen bij de rechtbank Utrecht.

2.7 OV-chipkaart

In april 2013 deed Privacy First in samenwerking met NRC Next onderzoek naar de anonieme OV-chipkaart. Uit dat onderzoek bleek dat de reisgegevens van de “anonieme” OV-chipkaart eenvoudig en ongemerkt door derden kunnen worden ingezien. Enkele maanden eerder hadden wij onze voornaamste standpunten rond de OV-chipkaart kenbaar gemaakt bij de Tweede Kamer en de verantwoordelijke staatssecretaris. De betreffende brief is anno 2014 nog onverminderd actueel en urgent, dus herhalen wij de inhoud ervan hierbij integraal:

1. De “anonieme” OV-chipkaart is niet anoniem, want bevat een uniek identificatienummer in de RFID-chip waarmee reizigers achteraf kunnen worden geïdentificeerd en getraceerd middels koppeling van transactiegegevens. In de optiek van Privacy First vormt dit een schending

van twee mensenrechten, namelijk de vrijheid van beweging in combinatie met het recht op privacy, oftewel het klassieke recht om in eigen land vrij en anoniem te kunnen reizen. Graag verneemt Privacy First van de Tweede Kamer en de verantwoordelijke bewindspersoon welke stappen reeds zijn ondernomen ter invoering van een anonieme OV-chipkaart die daadwerkelijk anoniem is, bijvoorbeeld door ontwikkeling van nieuwe chiptechnologie en moderne vormen van encryptie zonder uniek identificatienummer (*privacy by design*).

2. Zolang er geen (echte) anonieme OV-chipkaarten en anonieme kortingskaarten bestaan, dienen papieren kaartjes beschikbaar te blijven voor reizigers die anoniem willen kunnen reizen. Tevens dient alsnog een “roze” anonieme kortingskaart voor kinderen en ouderen te worden ingevoerd.
3. Verplicht in- en uitchecken voor studenten met een studenten OV-chipkaart is in strijd met het recht van studenten om vrij en anoniem te kunnen reizen. Verplicht in- en uitchecken voor studenten dient dan ook te worden afgeschaft.
4. De geplande “sluiting van de poortjes” op NS-stations vormt een onnodige beperking van de bewegingsvrijheid en kan bij calamiteiten tot gevaarlijke situaties leiden. Ook in individuele gevallen creëert dit onveiligheid, bijvoorbeeld bij kinderen, ouderen, zieke of hulpbehoevende mensen die door familie of vrienden naar het perron begeleid dienen te worden. Privacy First dringt er dan ook met klem op aan om de poortjes te allen tijde open te houden of deze poortjes af te schaffen en te vervangen door anonieme in- en uitcheckpaaltjes.
5. De huidige bewaartermijnen van OV-chipkaartgegevens dienen tot een absoluut noodzakelijk minimum te worden teruggebracht. Tevens dient aan reizigers de optie te worden geboden om hun reisgeschiedenis op ieder gewenst moment te kunnen wissen.
6. De OV-chipkaart jaagt reizigers massaal op hoge kosten, hetzij bij de aanschaf ervan, hetzij als men vergeet uit te checken, hetzij indien de kaart of een uitcheckpaaltje defect is, hetzij als men anoniem wenst te kunnen reizen met een papieren kaartje. Graag verneemt Privacy First van de Tweede Kamer en de verantwoordelijke bewindspersoon welke maatregelen genomen zullen worden om het reizen met een OV-chipkaart voordeliger te maken met behoud van privacy.

2.8 Drones

Evenals bij trajectcontroles ontbreekt vooralsnog bij de inzet van *drones* een specifieke, van privacywaarborgen voorziene rechtsbasis conform Europees privacyrecht. Totdat hierover een grondig democratisch debat heeft plaatsgevonden en goede wetgeving is ingevoerd, kan de inzet van drones door hetzij de overheid (gemeente, politie, KMar etc.) hetzij particulieren of bedrijven als onrechtmatig worden beschouwd. Dit geldt in elk geval voor de heimelijke inzet van *drones* door de Nederlandse politie zoals die begin 2013 aan het licht kwam. In de media riep Privacy First vervolgens op tot een algeheel moratorium, oftewel een tijdelijk verbod op de inzet van *drones* totdat een specifiek wettelijk kader is ingevoerd dat aan de hoogste privacynormen voldoet. De inzet van *drones* voor algehele surveillance en monitoring van (delen van) de bevolking dient daarbij per definitie te worden verboden. In de optiek van Privacy First mogen *drones* louter worden ingezet indien geen enkel ander middel volstaat, bijvoorbeeld ter opsporing van zeer ernstige misdrijven of bij rampenbestrijding. Privacy First behoudt zich het recht voor om deze standpunten bij de rechter af te dwingen.

2.9 Taser-wapens

In september 2012 werd bekend dat minister Opstelten het hele Nederlandse politiekorps met *Taser*-wapens (stroomstootwapens) wil gaan uitrusten. De inzet van dergelijke wapens door de politie kan echter gemakkelijk leiden tot schending van het internationale verbod van foltering (marteling van overheidswege) en het daaraan verwante recht op lichamelijke integriteit (dit laatste recht is onderdeel van het recht op privacy). *Taser*-wapens verlagen immers de geweldsdrempel en laten nauwelijks uiterlijke sporen achter. Tegelijkertijd kunnen *Taser*-wapens ernstige fysieke en mentale schade veroorzaken. In combinatie met het huidige gebrek aan wapentraining bij de Nederlandse politie levert dit ernstige risico's op voor de Nederlandse bevolking. Als partij bij het VN-verdrag tegen Foltering dient Nederland zich te onthouden van iedere maatregel of praktijk die tot foltering kan leiden. Periodiek wordt Nederland hierop beoordeeld door het toezichthoudende VN-orgaan in Genève: het VN-Comité tegen Foltering. In 2013 stond de Nederlandse naleving van het verdrag op de VN-agenda. Reden voor Privacy First om het onderwerp *Taser*-wapens in april 2013 kritisch aan te kaarten bij het VN-Comité. Vervolgens diende de Nederlandse regering zich hierover bij het Comité te verantwoorden. Eind mei 2013 sprak het Comité vervolgens zijn zorgen uit over de plannen van minister Opstelten en drong er bij de Nederlandse regering op aan om niet het hele politiekorps te voorzien van *Taser*-wapens. *Tasers* mogen alleen in uitzonderlijke omstandigheden en onder strikte voorwaarden worden gebruikt,

aldus het Comité. Meer hierover leest u [op onze website](#). Privacy First verwacht dat de Nederlandse overheid zich bij de verdere besluitvorming rond *Taser*-wapens door de aanbevelingen van het Comité zal laten leiden.

2.10 Biometrische vreemdelingendatabank

De massale afname en opslag van vingerafdrukken onder de Paspoortwet mag voor Nederlanders de laatste jaren dan flink ingeperkt zijn, voor vreemdelingen (immigranten, buitenlandse studenten, *expats* etc.) is dit in 2013 juist fors uitgebreid: in december 2013 nam de Eerste Kamer een wetsvoorstel aan dat de centrale opslag van 10 vingerafdrukken van iedere vreemdeling verplicht stelt, onder meer voor opsporing en vervolging. Dit ondanks felle kritiek en bezwaren van diverse organisaties, waaronder Privacy First. Privacy en het verbod van zelf-incriminatie zijn immers universele mensenrechten die in Nederland op gelijke wijze dienen te gelden voor mensen met of zonder Nederlandse nationaliteit. Privacy First verwacht dan ook dat deze nieuwe wet tot diverse succesvolle rechtszaken tegen de Nederlandse overheid zal gaan leiden.

3. Politieke lobby

3.1 Lokaal

In 2013 werd Privacy First door gemeenteraadsleden uit diverse steden benaderd voor informatie en advies ter bepaling van lokale standpunten over o.a. Privacy Impact Assessments en cameratoezicht, *drones*, kentekensparkeren en preventief fouilleren.

3.2 Nationaal

Naast diverse emails aan individuele Kamerleden verzond Privacy First in 2013 onder meer de volgende brieven aan de Eerste en Tweede Kamer, met afschrift aan relevante bewindspersonen:

- emails d.d. 26 januari 2013 en 6 maart 2013 aan respectievelijk Tweede en Eerste Kamer, inzake een biometrische vreemdelingendatabank;
- brief d.d. 25 februari 2013 aan Tweede Kamer en staatssecretaris van infrastructuur en milieu, inzake de OV-chipkaart;

- email d.d. 12 maart 2013 aan Tweede Kamer, inzake ANPR;
- brief d.d. 30 juni 2013 aan minister van Veiligheid en Justitie, inzake consultatie rond concept-wetsvoorstel ter bestrijding van computercriminaliteit (“hackplannen minister Opstelten”);
- schriftelijke inbreng d.d. 12 juli 2013 bij ministerie van Binnenlandse Zaken ter inventarisatie van de Nederlandse grondrechtensituatie (consultatie bij ‘Staat van de Grondrechten’).

3.3 Internationaal en Europees

In 2013 was Privacy First internationaal voornamelijk actief op het onderwerp *Taser*-wapens (stroomstootwapens); zie par. 2.9 hierboven en de brief van Privacy First d.d. 16 april 2013 aan het VN-Comité tegen Foltering. Naar aanleiding hiervan werd Privacy First begin 2014 door het Zwitserse voorzitterschap van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) uitgenodigd voor enkele bijeenkomsten in Wenen (Oostenrijk) rond de thema’s marteling, privacy en de bescherming van persoonsgegevens. Daarnaast onderhield Privacy First in 2013 o.a. contacten met relevante Europarlementariërs. Vanaf 2014 wil Privacy First actiever worden op Europees niveau.

4. Communicatie

4.1 Massamedia

In 2013 is het mediabereik van Privacy First opnieuw gegroeid en inhoudelijk diverser geworden. Naast verzoeken om interviews wordt Privacy First ook regelmatig door journalisten benaderd om achtergrondinformatie en onderzoekstips. Daarnaast verschijnt Privacy First ook steeds vaker in buitenlandse media. Hieronder een selectie van onze mediamomenten in 2013:

- NRC Handelsblad & NRC Next, 29-30 jan. 2013: 'Toch database voor vingerafdruk'
- Nederlands Dagblad, 31 jan. 2013: 'Vingerafdrukken van alle vreemdelingen in database'
- Webwereld, 15 feb. 2013: 'Privacy First naar de rechter om kentekendatabase'
- Security.nl, 25 feb. 2013: 'Privacyclub wil échte anonieme OV-chipkaart'
- Algemeen Dagblad, 18 maart 2013: 'Politie zet steeds vaker 'geheime' vliegtuigjes in'
- Algemeen Dagblad, 18 maart 2013: "Dat geloer met drones is illegaal"
- Telegraaf.nl, 18 maart 2013: 'Politie zet 'geheime' drones in'
- RTLnieuws.nl, 18 maart 2013: 'Drones vliegen vaker uit; zorgen om privacy'
- NU.nl, 18 maart 2013: "Politie zet steeds vaker drones in"
- SonHaber.nl (Turks), 18 maart 2013: 'Hollanda polisi insansiz uçakları sevdi'
- UPI.com (Verenigde Staten), 18 maart 2013: 'Dutch question police use of drones'

- Expatica.com, 18 maart 2013: 'Use of drone aircraft in criminal investigations raises privacy fears'
- AutomatiseringGids, 19 maart 2013: 'Woede om opslag kentekens'
- Volkskrant, 19 maart 2013: 'Let op, over uw tuin waken drones met camera's'
- Radio 5 (NTR), 19 maart 2013: discussie over opslag van kentekens
- NOS.nl, 20 maart 2013: 'Kamer voor vastleggen kentekens'
- Nederlands Dagblad, 20 maart 2013: 'Opstelten praat met privacyclubs'
- Kidsweek, 21 maart 2013: 'Zorgen om vliegende bespieders'
- Heise Online (Duitsland), 23 maart 2013: 'Niederlande: Drogenfahndung und Verfolgung Flüchtiger mit Drohnen'
- Radio 5 (NTR), 27 maart 2013: interview met Privacy First over openbaar cameratoezicht
- NRC Next, 16 april 2013: 'Je jaloezise ex weet exact waar jij anoniem reist'
- NRC Handelsblad, 7 mei 2013: 'Je reist dus nooit meer onbespied. Vier vragen over privacy bij gebruik anonieme ov-chipkaart'
- Spits, 31 mei 2013: 'Vanaf morgen iedereen vogelvrij'
- EenVandaag, 31 mei 2013: Kritiek VN op brede inzet tasers Nederlandse politie
- FunX Radio, 13 juni 2013: interview met Privacy First over PRISM-schandaal
- Game & Co, 3 juni 2013: 'Xbox One mogelijk in strijd met Nederlandse wet'
- NRC Next, 11 juni 2013: 'Aantasting van privacy voel je niet. Niet in je maag, niet in je portemonnee.'
- Telegraaf, 2 aug. 2013: 'Oproer digitaal parkeren; Stichting Privacy First roept op tot schriftelijk protest'
- Telegraaf, 21 aug. 2013: 'Schuldenaars opgezocht met scanauto'
- BNR Nieuwsradio, Radio 2 & FunX Radio, 21 aug. 2013: interviews met Privacy First over de inzet van drones
- Noordhollands Dagblad, 22 aug. 2013: 'Parkeren 'op kenteken''
- Diverse regionale dagbladen, 22 aug. 2013: 'Niemand blijft buiten beeld'
- Diverse regionale dagbladen, 29 aug. 2013: 'Trajectcontroles schenden privacyregels'
- Diverse regionale dagbladen, 30 aug. 2013: 'Gevalletje machtsmisbruik'
- Radio 1 (VARA), 3 sept. 2013: interview met Privacy First over WiFi-tracking in winkels
- NRC Handelsblad, 5 sept. 2013: 'Ombudsman: oplossing nodig voor vingerafdruk'
- IJmuider Courant, 19 sept. 2013: 'Nieuwe parkeerpalen gaan vier ton kosten'
- EenVandaag, 26 sept. 2013: zorgen over privacy AH Bonuskaart
- BNR Nieuwsradio, 7 okt. 2013: reactie Privacy First op CBS-cijfers identiteitsfraude
- Algemeen Dagblad, 9 okt. 2013: 'Albert Heijn ligt onder vuur om vernieuwde bonuskaart'
- Telegraaf, 15 okt. 2013: Rechtszaak tegen kentekenparkeren; 'Uitspraak uitlokken over registratie en privacy'
- Webwereld, 17 okt. 2013: 'EU-Hof torpedeert Nederlandse wet vingerafdrukken'

- Binnenlands Bestuur, 21 okt. 2013: 'Europees Hof: vingerafdrukken opslaan mag niet'
- Diverse regionale dagbladen, 22 okt. 2013: 'Nieuwe bonuskaart oneerlijk'
- BNR Nieuwsradio, 24 okt. 2013: interview met Privacy First over grootschalig afluisteren door NSA
- NU.nl, 6 nov. 2013: 'Rechtszaak tegen Plasterk om NSA-spionage'
- Spitsnieuws.nl, 6 nov. 2013: 'Ronald Plasterk aangeklaagd om NSA'
- De Standaard (België), 6 november 2013: 'Rechtszaak tegen Nederlandse minister om NSA-spionage'

Interview met Bas Filippini (Privacy First), 26 september 2013 © TROS EenVandaag

- PC World (Verenigde Staten), 6 november 2013: 'Dutch civil society groups sue government over NSA data sharing'
- Algemeen Dagblad, 7 nov. 2013: 'Plasterk gedaagd in verband met afluisteren'
- NRC Handelsblad, 7 nov. 2013: 'De staat moet met feiten komen over afluisteren'
- Shanghai Daily (China), 7 november 2013: 'Dutch Minister Plasterk sued over NSA spying'
- 'Netzpolitik.org (Duitsland), 7 november 2013: 'Niederländer verklagen ihre Regierung wegen NSA-Kooperation'
- Public (Oostenrijk), november 2013: '@MIGO-BORAS: Big Brother auf Niederländisch'
- Radio 1 (WNL), 13 nov. 2013: interview met Privacy First over plannen van Opstelten om ieders vluchtgegevens te bewaren
- Radio 1 (AVRO), 15 nov. 2013: commentaar Privacy First op College Bescherming Persoonsgegevens
- Radio 1 (KRO), 25-26 nov. 2013: serie over privacy met o.a. Privacy First
- NRC Next, 27 nov. 2013: 'Uw dagelijks doen en laten gaat de overheid niets aan'
- Diverse regionale dagbladen, 27 nov. 2013: 'Macht fiscus wordt fors ingeperkt'

- AT5, 28 nov. 2013: reactie Privacy First op 'afluisteraffaire' Amsterdamse erfpacht
- Metro, 17 dec. 2013: 'Piloten van verboden vluchten met drones worden niet bestraft'
- Telegraaf, 28 dec. 2013: "Iedereen is schuldig".

Interview met Vincent Böhre (Privacy First), 28 november 2013

© AT5

4.2 Individuele burgers

Dagelijks ontvangt Privacy First vragen van burgers over de meest uiteenlopende privacykwesties. In 2013 voerden de volgende onderwerpen de boventoon:

- Verplichte afname van vingerafdrukken voor paspoorten & identiteitskaarten;
- Kentekenparkeren;
- Gemeentelijk cameratoezicht;
- Automatische Nummerplaatherkenning (ANPR);
- Privacy bij werkgevers;
- Bonuskaart Albert Heijn;
- Medische privacy en EPD/LSP;
- Slimme energiemeters;
- Preventief fouilleren;
- Privacy van woninghuurders (huurverhogingen & Belastingdienst);
- OV-chipkaart & papieren treinkaartje;
- Verplicht pinnen i.p.v. contant betalen.

In vrijwel alle gevallen kon Privacy First deze vragen naar tevredenheid beantwoorden, soms na raadpleging van relevante experts in ons netwerk. Bij gebrek aan kennis of ervaring terzake verwijst Privacy First mensen door naar andere maatschappelijke organisaties of naar gespecialiseerde overheidsinstanties.

4.3 Internet

De websites van Privacy First vormen onze primaire nieuws- en opiniekanalen. Naast onze Nederlandstalige website www.privacyfirst.nl is er sinds begin 2013 ook het Engelstalige www.privacyfirst.eu. Sinds oktober 2013 worden beide sites gesponsord door de privacyvriendelijke provider Greenhost.

Eind 2013 werd Privacy First door internetbureau Redkiwi genomineerd voor deelname aan hun jaarlijkse Goede Doelen Actie. Genomineerde organisaties konden bij deze actie een nieuwe website winnen ter waarde van 20.000 euro. Na een spannende race eindigde Privacy First helaas op een tweede plek. Privacy First is sindsdien van plan om medio 2014 zelf een nieuwe, moderne website te lanceren met mogelijkheden voor anonieme donaties, anonieme communicatie en effectieve participatie door burgers. Daarnaast is Privacy First met name actief op Twitter en in toenemende mate ook op Facebook en LinkedIn. Verder blijft Privacy First graag ruimte bieden voor (eventueel anonieme) gastcolumns en ingezonden artikelen. Wilt u graag op de hoogte blijven van alle ontwikkelingen rond Privacy First? Meldt u dan aan voor onze maandelijkse nieuwsbrief via info@privacyfirst.nl !

Nieuwjaarswens Privacy First, januari 2013

5. Evenementen

In januari 2013 was Privacy First wederom *event supporter* van de internationale conferentie *Computers, Privacy & Data Protection (CPDP)* in Brussel. Dit megacongres brengt jaarlijks honderden Europese en Noord-Amerikaanse privacy-experts uit de wetenschap, overheid, bedrijfsleven en *civil society* bij elkaar. Een

ander buitenlands evenement van formaat waar Privacy First zelf op het podium stond waren de Belgische Big Brother Awards. Daarnaast gaf Privacy First in 2013 onder meer gastcolleges en presentaties bij de Vrije Universiteit (Amsterdam), Hogeschool Utrecht, Hogeschool Rotterdam, Universiteit Utrecht, Hogeschool van Amsterdam, Universiteit Leiden en, *last but not least*, de Koninklijke Marechaussee.

Interview met Privacy First tijdens jaarlijkse Wapendag van de Koninklijke Marechaussee (25 oktober 2013, Apeldoorn)

Toespraak Privacy First bij de Belgische Big Brother Awards (30 mei 2013, Gent)

Symposia en bijeenkomsten waar Privacy First in 2013 actief aan deelnam vonden onder meer plaats bij De Balie, NCSC Conferentie, Universiteit van Amsterdam, Netherlands Helsinki Committee, College Bescherming Persoonsgegevens, Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten, Mondiaal Centrum Haarlem, NCDO/Earth Charter, Platform Bescherming Burgerrechten, International Centre for Counter-Terrorism (Den Haag), Centrum voor Internationaal Conflict-Analyse & Management (Nijmegen), Amnesty International, Vereniging Privacy Recht, Felix Meritis, Universiteit Leiden, ECP-EPN, Privacy Platform (Europees Parlement) en Bits of Freedom. Daarnaast werd Privacy First in 2013 o.a. geconsulteerd door de commissie-Dessens (evaluatie Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten 2002), de ministeries van Veiligheid & Justitie (ANPR) en Binnenlandse Zaken (grondrechten), de Nationale Ombudsman (Paspootwet) en het College voor de Rechten van de Mens (privacy en bescherming van persoonsgegevens).

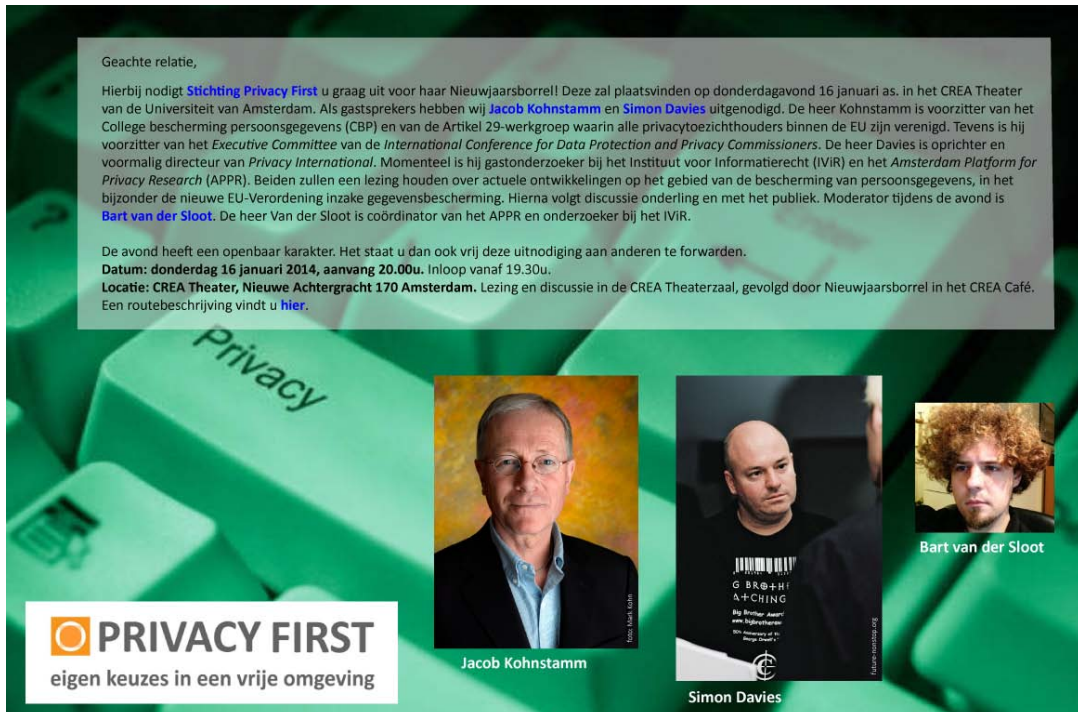
Privacy First organiseert regelmatig thema-avonden annex borrels voor het grote publiek en onze achterban, waaronder onze vrijwilligers, donateurs en experts uit ons netwerk van journalisten, wetenschappers, ICT'ers en juristen. Sinds 2012 vinden deze avonden stevast plaats op de kantoorlocatie van Privacy First in het voormalige Volkskrantgebouw in Amsterdam. Wegens gedeeltelijke verbouwing van het Volkskrantgebouw tot hotel (Volkshotel) in 2013 heeft Privacy First echter besloten om deze bijeenkomsten tijdelijk op te schorten totdat het nieuwe hotel en café-restaurant hun deuren zullen openen, naar verwachting in juni 2014. Wel organiseerde Privacy First begin 2014 in het CREA Theater (Amsterdam) een Nieuwjaarsborrel en thema-avond rond de nieuwe EU-verordening voor de bescherming van persoonsgegevens en het NSA-afluisterschandaal. Sprekers tijdens deze avond waren CBP-voorzitter Jacob Kohnstamm en de oprichter en voormalig directeur van Privacy International, Simon Davies.

© Maarten Tromp

Toespraak door Jacob Kohnstamm (voorzitter CBP) bij Privacy First, 16 januari 2014

Wilt u graag een uitnodiging voor onze eerstvolgende bijeenkomst ontvangen? Mail ons! Dan zetten wij u op de gastenlijst.

Geachte relatie,

Hierbij nodigt **Stichting Privacy First** u graag uit voor haar Nieuwjaarsborrel! Deze zal plaatsvinden op donderdagavond 16 januari a.s. in het CREA Theater van de Universiteit van Amsterdam. Als gastsprekers hebben wij **Jacob Kohnstamm** en **Simon Davies** uitgenodigd. De heer Kohnstamm is voorzitter van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) en van de Artikel 29-werkgroep waarin alle privacytoezichthouders binnen de EU zijn verenigd. Tevens is hij voorzitter van het *Executive Committee* van de *International Conference for Data Protection and Privacy Commissioners*. De heer Davies is oprichter en voormalig directeur van *Privacy International*. Momenteel is hij gastonderzoeker bij het Instituut voor Informatierecht (IVIR) en het *Amsterdam Platform for Privacy Research* (APPR). Beiden zullen een lezing houden over actuele ontwikkelingen op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens, in het bijzonder de nieuwe EU-Verordening inzake gegevensbescherming. Hierna volgt discussie onderling en met het publiek. Moderator tijdens de avond is **Bart van der Sloot**. De heer Van der Sloot is coördinator van het APPR en onderzoeker bij het IVIR.

De avond heeft een openbaar karakter. Het staat u dan ook vrij deze uitnodiging aan anderen te forwarden.
Datum: donderdag 16 januari 2014, aanvang 20.00u. Inloop vanaf 19.30u.
Locatie: CREA Theater, Nieuwe Achtergracht 170 Amsterdam. Lezing en discussie in de CREA Theaterzaal, gevolgd door Nieuwjaarsborrel in het CREA Café. Een routebeschrijving vindt u [hier](#).

 PRIVACY FIRST
eigen keuzes in een vrije omgeving

Jacob Kohnstamm

Simon Davies

Bart van der Sloot

Uitnodiging voor thema-avond en Nieuwjaarsborrel Privacy First, januari 2014

6. Organisatie

Privacy First is een onafhankelijke, ANBI-erkende stichting die grotendeels uit vrijwilligers bestaat. De kern van de organisatie van Privacy First bestaat sinds eind 2010 uit de volgende personen:

- drs. Bas Filippini (oprichter en voorzitter)
- mr. Vincent Böhre (*director of operations*)
- drs. Charles van der Hoog (adviseur strategie).

De groep vrijwilligers van Privacy First is in 2013 opnieuw diverser geworden en bestaat grotendeels uit professionals die Privacy First structureel ondersteunen, zowel inhoudelijk (verschillende privacy-thema's en vertaalwerkzaamheden) als organisatorisch (ICT, fondsenwerving, PR en fotografie). Daarnaast beschikt Privacy First over een uitgebreid netwerk aan experts uit alle hoeken van de samenleving, variërend van wetenschappers, juristen en ICT'ers tot journalisten, politici en ambtenaren.

7. Financiën

Stichting Privacy First is voor haar werkzaamheden geheel afhankelijk van donaties. Het donateursbestand van Privacy First is de laatste jaren snel gegroeid. Ondanks de economische crisis zette deze trend in 2013 door, voornamelijk door succesvolle acties en verbreding van ons werkterrein. Vast beleid van Privacy First is om donaties zoveel mogelijk te besteden aan inhoudelijk relevante zaken en de operationele kosten zo laag mogelijk te houden. Reis- en lunchkosten zijn in principe voor ieders eigen rekening, communicatie verloopt (ook telefonisch) grotendeels via internet en dure borrels of andere luxe zaken zijn voor Privacy First taboe. Op deze manier komt iedere euro zo effectief mogelijk ten goede aan de privacy van iedere Nederlander.

Jaaroverzicht 2013 (euro)

Inkomsten:

Donaties	32.938
Onderhuur	1.272
Overige inkomsten	273

Uitgaven:

Personeelskosten	27.956
Huisvesting	5.089
Kantoorkosten	1.094
Websites	758
Evenementen	577
Bancaire en verzekeringskosten	548
Communicatiekosten	378
Juridische kosten	348
Promotiemateriaal	258
Campagnekosten	190
Reiskosten	129
Overige kosten	130

Wilt u Privacy First graag steunen? Maak dan een donatie over naar IBAN: NL95ABNA0495527521 (BIC: AABNANL2A) t.n.v. Stichting Privacy First te Amsterdam. Privacy First is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Uw giften aan Privacy First zijn daarom belastingaftrekbaar.

Postbus 71909
1008 EC Amsterdam
Telefoon: 020-8100279
Email: info@privacyfirst.nl
Website: www.privacyfirst.nl